

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

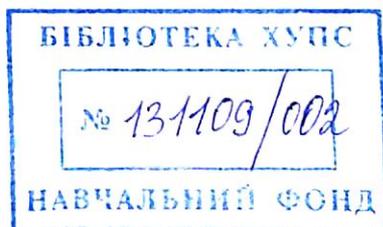
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

001
Ф56

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Навчальний посібник

Харків
2019

УДК 001.8 (075)

Ф-56

Авторський колектив: О. Ю. Панфілов, докт. філософ. наук, проф.; О. П. Дзьобань, докт. філософ. наук, проф.; І. М. Будур; О. В. Громико, канд. філософ. наук, доцент; П. В. Квіткін, канд. філософ. наук, проф.; В. О. Копилов, докт. філософ. наук, проф.; В. А. Кротюк, канд. філософ. наук, доцент; Л. О. Петрова, канд. філософ. наук; Я. О. Шаталова, канд. філософ. наук; В. О. Чернієнко, докт. філософ. наук, проф.

Затверджено до видання вченою радою Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету
(протокол № 25 від 18.12.2018 р.)

Рецензенти: Ю. А. Калагін, доктор соціологічних наук, професор;
А. Ю. Кузнецов, доктор філософських наук, професор

Ф-56 **Філософські аспекти наукового пізнання** : навч. посіб. /
[О. Ю. Панфілов, О. П. Дзьобань, І. М. Будур та ін.] ; за заг. ред. проф.
О. Ю. Панфілова. – Харків : ХІФ КНТЕУ, 2019. – 276 с.

Пропонований навчальний посібник забезпечує дисципліну «Методологія та організація наукових досліджень», «Філософські проблеми наукового пізнання», «Філософія». У навчальному посібнику розкриваються філософські проблеми науки, закономірності та тенденції розвитку науки, взаємозв'язок науки та суспільства, подається методологія та логіка наукового пізнання, надається характеристика загальнонаукових та специфічних методів пізнання та прогнозування соціальної діяльності.

Рекомендовано для студентів, магістрів, аспірантів та науково-педагогічних працівників Харківського інституту фінансів КНТЕУ.

УДК 001.8 (075)

© Панфілов О.Ю., Дзьобань О.П., Будур І.М. та ін., 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ПРО НАУКУ ЯК СИСТЕМУ ЗНАНЬ	5
1.1. Походження, поняття і сутність науки	5
1.2. Функції науки та специфіка науково-дослідної діяльності.....	18
1.3. Структура наукового знання	26
Питання для самоконтролю	37
ТЕМА 2. СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ НАУКИ	38
2.1. Співвідношення філософії і науки.....	38
2.2. Класифікація наук	58
2.3. Основні концепції науки.....	70
Питання для самоконтролю	74
ТЕМА 3. ЗМІСТ, ОСОБЛИВОСТІ І ТВОРЧІЙ ХАРАКТЕР НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ	75
3.1. Зміст та особливості наукового пізнання.....	75
3.2. Сутність та зміст творчості.....	83
3.3. Творчий характер наукового пізнання	92
Питання для самоконтролю	97
ТЕМА 4. ПРОБЛЕМА ІСТИНИ ТА ПРАКТИКИ У НАУКОВОМУ ПІЗНАННІ	98
4.1. Проблема істинності наукових знань. Сутність, характерні риси та види істини	98
4.2. Сутність і зміст практики. Місце і роль практики у процесі наукового пізнання	110
Питання для самоконтролю	117
ТЕМА 5. ЧУТТЄВЕ І РАЦІОНАЛЬНЕ, ЕМПІРИЧНЕ ТА ТЕОРЕТИЧНЕ У НАУКОВОМУ ПІЗНАННІ.....	118
5.1. Сутність та зміст чуттєвого та раціонального у науковому пізнанні.....	118

5.2. Емпіричний та теоретичний рівень наукового пізнання.....	131
Питання для самоконтролю	140
ТЕМА 6. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ	141
6.1. Форми розвитку наукових знань.....	141
6.2. Поняття про методологію наукового дослідження.....	155
6.3. Діалектичний підхід в економічних дослідженнях.....	166
Питання для самоконтролю	170
ТЕМА 7. МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	171
7.1. Загальнонаукові методи та прийоми дослідження.....	171
7.2. Специфічні методи наукового дослідження.....	181
Питання для самоконтролю	190
ТЕМА 8. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	192
8.1. Поняття соціального прогнозування.....	192
8.2. Методологія соціального прогнозування	199
Питання для самоконтролю	209
ТЕМА 9. ЗАКОНОМІРНОСТІ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ	210
9.1. Закономірності розвитку науки	210
9.2. Тенденції розвитку науки	238
Питання для самоконтролю	246
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....	247
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	270